KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 1.6.2005
KOM(2005) 224 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Nediskriminace a rovné příležitosti pro všechny – rámcová strategie

{SEC(2005) 689}

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Nediskriminace a rovné příležitosti pro všechny – rámcová strategie

(Text s významem pro EHP)

1. ÚVOD – POLITICKÝ KONTEXT

Evropská unie je zavázána podporovat základní práva, nediskriminaci a rovné příležitosti pro všechny.

EU je již mnoho let v popředí snah o řešení diskriminace na základě pohlaví a o podporu rovného postavení žen a mužů. Nedávno přijala opatření na ochranu osob proti diskriminaci na základě rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.

Tyto snahy přinesly výsledky, včetně vypracování právních předpisů proti diskriminaci, které co do komplexity a dosahu nemají ve světě téměř obdoby. Aby se však zajistilo úplné a účinné provádění a vymáhání tohoto právního rámce, jsou zapotřebí další opatření. Osobní charakteristika jako pohlaví, etnický původ, věk, sexuální orientace nebo zdravotní postižení nadále brání některým lidem plně realizovat svůj potenciál. Diskriminace ničí životy jednotlivců. Škodí také hospodářství a společnosti jako celku. Navíc podkopává důvěru v základní evropské hodnoty, tedy v rovné postavení a právní stát, a jejich podporu.

Účinné odstranění překážek v zaměstnání, odborném vzdělávání a v dalších příležitostech je životně důležité. Pro EU bude skutečně obtížné dosáhnout ambiciózních cílů, které si stanovila pro hospodářský růst a růst zaměstnanosti, jestliže někteří lidé nebudou mít přístup k pracovním místům a dosahování lepších výsledků na základě pohlaví, zdravotního postižení, rasy, věku nebo jiných důvodů. Nutnost bojovat proti diskriminací a integrovat znevýhodněné skupiny na trhu práce posilují demografické problémy, kterým EU čelí, jelikož počet jejího obyvatelstva v produktivním věku v příštích 25 letech poklesne o více než 20 miliónů.

Je zřejmé, že provádění a vymáhání antidiskriminačních právních předpisů na úrovni jednotlivců k řešení mnohostranných a hluboko zakořeněných vzorců nerovného postavení, jež některé skupiny zažívají, nestačí. Je potřeba jít nad rámec antidiskriminačních politik, které mají bránit nerovnému zacházení s jednotlivci. EU by měla zesílit snahu o podporu rovných příležitostí pro všechny, aby odstranila strukturální překážky, se kterými se potýkají migranti, etnické menšiny, zdravotně postižené osoby, starší a mladší pracovníci a jiné zranitelné skupiny.

EU má dlouholetou zkušenost s řešením diskriminace na základě pohlaví a s podporou rovného postavení žen a mužů. Nadále bude v této oblasti vyvíjet zvláštní opatření. Komise nedávno navrhla vytvoření nového Evropského institutu pro rovné postavení žen a mužů na podporu orgánů EU a členských států při prosazování rovného postavení žen a mužů a při boji proti diskriminaci na základě pohlaví[1]. Plánuje předložit v roce 2006 návrhy opatření

[1] KOM(2005) 81 ze dne 8.3.2005.

navazujících na současnou rámcovou strategii pro rovnost žen a mužů (2001–2005). Toto sdělení bude představovat plán budoucích činností v oblasti rovného postavení žen a mužů.

Dále by EU měla zvážit, jak lze její zkušenosti s bojem proti diskriminaci na základě pohlaví a s podporou rovného postavení žen a mužů přenést na diskriminaci z jiných důvodů. V souladu se zásadou prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže by měly být zohledněny různé způsoby, jak ženy a muži zažívají diskriminaci na základě rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. V některých oblastech může být vhodné zvážit vypracování integrovaného přístupu k podpoře nediskriminace a rovného postavení žen a mužů. Tento integrovaný přístup by měl vzít v úvahu skutečnost, že někteří lidé mohou zažívat vícečetnou diskriminaci z několika důvodů.

Kromě provádění politik, které se zabývají diskriminací a podporují rovné příležitosti, bude EU i nadále podporovat zvláštní činnosti v souladu s víceletým akčním plánem v oblasti zdravotního postižení navrženým Evropskou komisí v roce 2003[2]. První dvouletá zpráva EU o situaci zdravotně postižených osob bude zveřejněna v prosinci 2005.

2. REAKCE NA OBAVY ZAINTERESOVANÝCH STRAN – VÝSLEDEK KONZULTACE O ZELENÉ KNIZE

Toto sdělení navazuje na Zelenou knihu *Rovné postavení a nediskriminace v rozšířené EU*, která byla Evropskou komisí přijata dne 28. května 2004[3]. Bere v úvahu připomínky a reakce přednesené vnitrostátními orgány, subjekty zabývajícími se rovným postavením, nevládními organizacemi, regionálními a místními orgány, sociálními partnery, odborníky a jednotlivci z řad veřejnosti. (Celkem bylo obdrženo více než 1 500 příspěvků.)

Konzultace potvrdila, že opatření EU v této oblasti a rovněž zvláštní opatření na podporu rovného postavení žen a mužů se těší velkému zájmu a podpoře. Drtivá většina respondentů se domnívala, že by Unie měla „po rozšíření posílit své snahy zaměřené na boj proti diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace“.

Konzultační proces zdůraznil nutnost dalších opatření, aby se maximalizoval dopad současných antidiskriminačních právních předpisů ES. Patří sem opatření, která doplní proces transpozice do právního systému jednotlivých členských států, i zvyšování povědomí o dané otázce. Někteří respondenti zdůrazňovali nutnost dalších opatření, která doplní současný právní rámec, včetně možnosti dalších právních předpisů ES na základě článku 13 Smlouvy o ES. Jiní se domnívali, že to je předčasné, a zdůrazňovali nutnost vzít v úvahu zásadu subsidiarity i odhadnutí případných ekonomických nákladů a přínosů dalších legislativních opatření.

Převládala podpora dalších opatření v oblasti sběru údajů, aby se zlepšilo pochopení diskriminace a bylo možné navrhnout a sledovat účinné politiky v této oblasti. Byly však také vyjádřeny obavy s ohledem na nutnost chránit osobní soukromí a věnovat pozornost tomu, jaké údaje by se měly sbírat a jak se zpracovávají.

Převážná většina písemných reakcí na Zelenou knihu zdůrazňovala přidanou hodnotu finančních prostředků, které Evropská unie poskytuje v rámci podpory vývoje politiky

---

[2] *Rovné příležitosti pro zdravotně postižené osoby – evropský akční plán,* KOM(2003) 650 ze dne 30.10.2003.

[3] KOM(2004) 379. Znění Zelené knihy a podrobnosti o obdržených příspěvcích jsou k dispozici na adrese: http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/policy/aneval/green_en.htm

a provádění právních předpisů proti diskriminaci. Třemi hlavními prioritami určenými pro budoucí financování z prostředků EU byla informovanost a zvyšování povědomí, analýza a sledování dopadu právních předpisů proti diskriminaci a vytváření kontaktů mezi skupinami, které se podílejí na boji proti diskriminaci. Reakce také zdůrazňovaly význam zapojení všech příslušných zainteresovaných stran do vývoje politiky na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni.

Zelená kniha vyzdvihla řadu jiných oblastí politik EU, které by mohly přispět k provádění zásady nediskriminace. Zdálo se, že se v reakcích na Zelenou knihu projevuje vzrůstající konsensus, že by bylo vhodné začít zohledňovat rovné postavení a otázky nediskriminace v řadě politik EU.

Panovala také široká shoda, že by EU měla podporovat společné úsilí o prosazování rovného postavení a o řešení diskriminace ze všech důvodů stanovených v článku 13 Smlouvy o ES. Respondenti však také zdůrazňovali potřebu nadále se konkrétně zaměřovat na podporu rovného postavení žen a mužů.

3. RÁMCOVÁ STRATEGIE PRO NEDISKRIMINACI A ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI

3.1. Zajištění účinné právní ochrany proti diskriminaci

Uplynulo téměř pět let od přijetí právních předpisů ES[4], které zakazují přímou i nepřímou diskriminaci na základě rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Tyto dvě směrnice přijaté v roce 2000 doplnily obsáhlý soubor právních předpisů ES v oblasti diskriminace na základě pohlaví.

Uvedené směrnice obsahují podrobné definice přímé a nepřímé diskriminace a obtěžování. Rovněž také uvádějí, že v některých výjimečných případech může být legitimní učinit ze zásady rovného zacházení určité výjimky.

V posledních několika letech jsme byli svědky významných změn v právních systémech jednotlivých členských států v celé EU, které byly důsledkem právních předpisů ES proti diskriminaci. Komise však se znepokojením zjišťuje, že některá důležitá ustanovení ještě nebyla plně transponována do vnitrostátního práva ve všech členských státech.

Zvlášť znepokojivá je skutečnost, že v některých členských státech je nedostatek účinných a dostatečně vybavených subjektů zabývajících se rovným postavením, které by dokázaly poskytovat obětem nezávislou pomoc. Obavy vzbuzuje také nedostatečná pozornost věnovaná šíření informací o nových právech v oblasti boje proti diskriminaci. Pro oběti diskriminace je nesmírně obtížné uplatnit svá práva bez informací a specializované pomoci.

Komise již zahájila proti řadě členských států řízení pro porušení práva a bude pokračující transponování nadále bedlivě sledovat. Komise má v roce 2006 podat zprávu o stavu transpozice směrnic 2000/43/ES a 2000/78/ES včetně případných návrhů na revizi a aktualizaci těchto směrnic.

Je také zřejmé, že kromě transpozice právních předpisů budou nadále nějaký čas zapotřebí další opatření, aby se zajistilo, že se právní předpisy proti diskriminaci účinně provádějí a vymáhají v celé EU. Mezi prioritní oblasti pro tato opatření patří:

---

[4] Směrnice 2000/43/ES ze dne 29. června 2000 (Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22), kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, a směrnice 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000 (Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16), kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání.

- Cílená opatření v oblasti odborného vzdělávání a budování kapacit pro specializované subjekty zabývající se rovným postavením, soudce, právníky, nevládní organizace a sociální partnery
- Vytváření kontaktů a výměna zkušeností mezi příslušnými zainteresovanými stranami
- Zvyšování povědomí a šíření informací, které se týkají ustanovení evropských a vnitrostátních právních předpisů proti diskriminaci

Aby byla tato opatření účinná, bude zapotřebí spojeného úsilí všech příslušných zainteresovaných stran na evropské, vnitrostátní i regionální úrovni. Podpora EU bude případně k dispozici prostřednictvím akčního programu Společenství pro boj proti diskriminaci a po roce 2007 prostřednictvím programu PROGRESS.

Dále Komise doufá, že Rada brzy dospěje k dohodě o svém návrhu rámcového rozhodnutí z roku 2001, kterým se stanoví společné normy pro boj proti rasově motivovaným trestným činům, včetně antisemitismu a protiprávního jednání vůči jiným náboženským menšinám.

Právní rámec v oblasti boje proti diskriminaci doplňují další iniciativy přijaté EU, které spočívají ve vytvoření příznivějších podmínek pro osoby, které mohou být případně vystaveny diskriminaci nebo jinak znevýhodněny. Tyto iniciativy zahrnují právní předpis EU, který stanoví práva dlouhodobě pobývajících rezidentů ze třetích zemí[5], a právní předpis, který rozšiřuje pravidla EU týkající se koordinace sociálního zabezpečení na státní příslušníky třetích zemí[6].

✓ Komplexní výroční zpráva o vnitrostátních prováděcích opatřeních, která transponují ustanovení směrnic 2000/43/ES a 2000/78/ES (skupina právních odborníků).

✓ Na počátku roku 2006 zveřejnění zpráv Komise určených Radě a Parlamentu, které analyzují stav transpozice směrnic 2000/43/ES a 2000/78/ES.

✓ Finanční prostředky EU pro doprovodná opatření prostřednictvím akčního programu Společenství pro boj proti diskriminaci a po roce 2007 prostřednictvím programu PROGRESS.

3.2. Posouzení potřeby dalších opatření, která doplní současný právní rámec

Podle současného právního rámce ES je rasová diskriminace zakázána v oblastech zaměstnání, odborné přípravy, vzdělávání, sociální ochrany, sociálních výhod a přístupu ke zbožím a službám (směrnice 2000/43/ES). Rozsah ochrany před diskriminací na základě náboženského vyznání či víry, věku, zdravotního postižení nebo sexuální orientace je omezen na zaměstnání, povolání a odborné vzdělávání (2000/78/ES). Směrnice 2004/113/ES rozšiřuje ochranu před diskriminací na základě pohlaví na oblast zboží a služeb, avšak nikoliv na některé další oblasti upravené směrnicí 2000/43/ES.

Komise uznává požadavky některých zainteresovaných stran přijmout opatření, která budou řešit rozdíly v úrovni a rozsahu ochrany před diskriminací z různých důvodů. Vzhledem k potřebě dalšího úsilí, aby se zajistilo řádné fungování stávajícího právního rámce, i k ekonomickým a politickým obavám zdůrazněným v některých reakcích v rámci konzultace k Zelené knize Komise nenavrhuje předkládat v této fázi další legislativní návrhy na základě článku 13 Smlouvy.

---

[5] Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty. *Úř. věst. L 016, 23.1.2004, s. 0044–0053.*

[6] Nařízení Rady (ES) č. 859/2003 ze dne 14. května 2003, Úř. věst. L 124, 20.5.2005.

Komise však provede hloubkovou studii relevance a proveditelnosti případných nových opatření, která doplní současný právní rámec. Tato studie se bude zabývat vnitrostátními ustanoveními, která jdou nad rámec požadavků směrnic ES, v členských státech a v některých třetích zemích. Zváží relativní zásluhy legislativních a nelegislativních opatření. Vypracuje také syntézu analýz nákladů a přínosů různých možností politik provedených na vnitrostátní úrovni. Výsledky této studie budou k dispozici na podzim roku 2006. Na základě tohoto materiálu Komise posoudí proveditelnost případných nových iniciativ, které doplní současný právní rámec.

✓ Studie proveditelnosti případných nových iniciativ, které doplní současný právní rámec.

3.3. Zohlednění nediskriminace a rovných příležitostí pro všechny

Právní předpisy proti diskriminaci převážně spoléhají na ochotu a schopnost znevýhodněných jedinců podstoupit složité soudní řízení. Právní ochrana práv jednotlivců je samozřejmě důležitá a případy přitahující pozornost mohou časem přispět ke společenským a kulturním změnám.

Pro samotné právní předpisy je však obtížné řešit složité a hluboko zakořeněné vzorce nerovného postavení, které některé skupiny zažívají. Může být zapotřebí pozitivních opatření, která vyváží dlouholeté nerovné postavení, jež zažívají skupiny osob, které již dlouho nemají přístup k rovným příležitostem.

Zkušenosti EU v oblasti rovného postavení žen a mužů jednoznačně svědčí o tom, že ochranu práv jednotlivců musí podpořit doprovodná opatření, aby došlo k trvalé změně a aby se podpořily skutečné rovné příležitosti pro všechny. To potvrzují zkušenosti členských států, které již mají několik let nebo v některých případech několik desetiletí praxe v provádění vnitrostátních právních předpisů proti diskriminaci.

V oblasti žen a mužů to na základě článku 3.2 Smlouvy o ES vedlo k vývoji praxe zohledňovat cíl podporovat rovné postavení žen a mužů ve všech příslušných politikách EU[7]. EU má také určité zkušenosti s vývojem integračního přístupu v souvislosti s bojem proti rasismu[8] a s podporou integrace zdravotně postižených osob[9].

V závislosti na ratifikaci by Smlouva o Ústavě pro Evropu v článku III-118 mohla poskytnout nové východisko pro vývoj integračního přístupu ke všem důvodům diskriminace uvedeným v bývalém článku 13 Smlouvy o ES. V tomto ohledu stojí také za povšimnutí článek II-111 ústavní smlouvy, který znovu potvrzuje, že orgány EU i členské státy by při provádění práva EU měly dodržovat práva a zásady stanovené v Chartě základních práv (včetně nediskriminace).

Komise se zavázala zajistit, že legislativní a regulační návrhy EU budou v souladu s ustanoveními Charty základních práv EU[10]. Jedním prostředkem tohoto „prověření“ je

---

[7] Zohledňování rovného postavení žen a mužů ve všech politikách EU je popsáno v dokumentu KOM(96) 67 jako „Systematická integrace příslušných situací, priorit a potřeb žen a mužů do všech politik s cílem podporovat rovné postavení žen a mužů a mobilizovat všechny obecné politiky a opatření speciálně za účelem dosažení rovného postavení tak, že se ve fázi plánování bude aktivně a otevřeně brát ohled na jejich dopad na příslušnou situaci žen a mužů.“

[8] Akční plán proti rasismu, KOM(1998) 183 ze dne 25.3.1998.

[9] Rovné příležitosti pro zdravotně postižené osoby – evropský akční plán, KOM(2003) 650 ze dne 30.10.2003.

[10] SEC(2001) 380.

„posouzení dopadů“, kterým musí před přijetím Komisí projít všechny nové návrhy. Metodika sledování souladu s Chartou základních práv byla stanovena v nedávném sdělení Komise[11].

Stejně jako zajištění větší viditelnosti a koherence by zohledňování dané otázky ve všech politikách EU a vývoj integrovaného přístupu měly pomoci soustředit se na situace vícečetné diskriminace i na kladné přínosy podpory rovných příležitostí pro všechny.

✓ Vypracování nástrojů, které podpoří zohlednění otázek nediskriminace a rovných příležitostí pro všechny ve všech příslušných politikách EU.

✓ Každé dva roky zprávy o situaci zdravotně postižených osob (první zpráva v roce 2005).

3.4. Podpora inovací a správných postupů a poučení z nich

V souladu s integračním přístupem uvedeným v bodě 3.3 bude cílem Komise zajistit, aby k podpoře nediskriminace a rovných příležitostí pro všechny přispívala řada finančních nástrojů EU. Zejména se bude snažit podporovat výměnu správných postupů, spolupráci a vytváření kontaktů mezi vnitrostátními orgány, specializovanými subjekty zabývajícími se rovným postavením, organizacemi pracujícími s oběťmi diskriminace a s jinými zainteresovanými stranami.

Na základě inovačních přístupů zaměřených na prevenci diskriminace na trhu práce, vypracovaných prostřednictvím iniciativy Společenství EQUAL[12], by měl v této oblasti hrát čím dál tím významnější úlohu Evropský sociální fond. Návrhy Komise na pomoc z Evropského sociálního fondu během programového období 2007–2013 zahrnují konkrétní zaměření na posilování sociální integrace znevýhodněných osob a na boj proti diskriminaci[13].

Práci Evropského sociální fondu v oblasti rovného postavení žen a mužů a antidiskriminace doplní program PROGRESS[14] financováním studií, zvyšováním povědomí, výměnou správných postupů, vytvářením kontaktů, sledováním a hodnocením. Návrh programu PROGRESS vzal řádně v úvahu poučení získaná prostřednictvím akčních programů Společenství pro boj proti diskriminaci[15] a na podporu rovného postavení žen a mužů[16].

Po současných programech Sokrates, Leonardo a Mládež může nová generace programů[17] v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže cenným způsobem přispět k podpoře nediskriminace a rovných příležitostí pro všechny. Tyto oblasti by také mohly těžit z dalšího komparativního výzkumu a studií v rámci šestého a sedmého výzkumného rámcového programu EU[18]. Finanční podpora EU v oblasti základních práv a v oblasti přistěhovalectví a azylu, včetně Evropského fondu pro uprchlíky a programů INTI a ARGO, může pomoci podpořit snahy řešit diskriminaci a podporovat rovné příležitosti pro všechny[19].

Pro sledování provádění právních předpisů ES proti diskriminaci bude klíčové zlepšení sběru údajů týkajících se diskriminace. Komise bude spolupracovat s vnitrostátními orgány a jinými zainteresovanými stranami na vývoji lepších statistických nástrojů pro hodnocení výskytu diskriminace. V roce 2006 vydá příručku, která bude obsahovat praktické pokyny týkající se sběru údajů v souvislosti s diskriminací.

---

11 KOM(2005) 172 ze dne 27.4.2005.
12 http://europa.eu.int/comm/employment_social/equal/index_en.cfm
13 KOM(2004) 493 ze dne 14.7.2004.
14 KOM(2004) 488 ze dne 14.7.2004.
15 http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/policy/prog_en.htm
16 http://europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/fund_en.html
17 KOM(2004) 474 a KOM(2004) 471 ze dne 14.7.2004.
18 http://europa.eu.int/comm/dgs/research/index_en.html
19 http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/intro/funding_intro_en.htm

Od svého zřízení v roce 1997 hraje významnou úlohu v podpoře snahy EU a členských států bojovat proti rasismu a xenofobii Evropské středisko pro sledování rasismu a xenofobie[20]. Na základě práce tohoto střediska Komise brzy předloží návrhy na zřízení nové Agentury pro základní práva. Předpokládá se, že úkoly agentury budou zahrnovat sběr informací a údajů týkajících se široké škály otázek, poradenství pro tvůrce politik, spolupráci s občanskou společností a zvyšování povědomí.

✓ Nezávislé vyhodnocení akčního programu Společenství pro boj proti diskriminaci (2005).

✓ Vydání příručky o sběru údajů týkajících se diskriminace (2006).

3.5. Zvyšování povědomí a spolupráce se zainteresovanými stranami

Aby se agenda uvedená v tomto sdělení posunula k pozitivnějšímu přístupu k rovnému postavení, navrhuje Komise stanovit rok 2007 Evropským rokem rovných příležitostí pro všechny. Tento evropský rok pomůže zvýšit povědomí, zaměřit politickou pozornost na danou otázku a mobilizovat hlavní zainteresované strany. Tento rok se zaměří na čtyři hlavní prioritní cíle:

- Práva
- Uznání
- Zastoupení
- Respekt

Cílem tohoto roku bude: informovat jednotlivce o jejich právech na ochranu před diskriminací podle evropského a vnitrostátního práva; oslavovat rozmanitost jako přínos pro EU; a podporovat rovné příležitosti pro všechny v hospodářském, společenském, politickém i kulturním životě. Zvlášť důležitá bude komplementarita a koordinace s Evropským rokem mezikulturního dialogu v roce 2008, aby se zajistilo, že se oba roky budou vzájemně podporovat, pokud jde o jejich oblast působnosti a podporovaná opatření. Některá hlavní hesla a témata Evropského roku rovných příležitostí pro všechny mohou být popřípadě převedena do Evropského roku mezikulturního dialogu.

Komise je přesvědčena o nutnosti zapojit všechny příslušné zainteresované strany na evropské a vnitrostátní úrovni, aby zajistila účinné provádění zásady nediskriminace v celé EU. Proto navrhuje pořádat každoroční „vrcholnou schůzku o rovném postavení“ na vysoké úrovni, které se zúčastní ministři, vedoucí vnitrostátních subjektů zabývajících se rovným postavením, předsedové nevládních organizací na evropské úrovni, evropští sociální partneři a zástupci mezinárodních organizací. Tato vrcholná schůzka o rovném postavení by se poprvé konala na počátku roku 2007, aby se časově shodovala se zahájením Evropského roku rovných příležitostí pro všechny.

Komise chce zejména spolupracovat se zaměstnavateli, aby podnítila a podpořila vývoj politik nediskriminace a rozmanitosti na pracovišti. Jako zaměstnavatel si je Evropská komise sama dobře vědoma problémů, které představuje vývoj účinné politiky pro boj proti diskriminaci a podporu rovných příležitostí. V současné době provádí Čtvrtý akční program pro rovné příležitosti pro ženy a muže v Evropské komisi a nedávno také zahájila zvláštní iniciativy na podporu zaměstnávání zdravotně postižených osob a etnických menšin.

✓ Evropský rok rovných příležitostí pro všechny (2007).

[20] http://eumc.eu.int/eumc/index.php

✓ Každoroční vrcholná schůzka o rovném postavení na vysoké úrovni, kde se setkají hlavní zainteresované strany.

3.6. Zvláštní snaha o řešení diskriminace a sociálního vyloučení, s nímž se setkávají některé etnické menšiny

Jedním z hlavních úkolů rozšířené Evropské unie je nutnost vypracovat koherentní a účinný přístup k sociální integraci etnických menšin a k jejich integraci na trhu práce. Rozšíření zvýšilo rozmanitost EU, pokud jde o kulturu, jazyk a etnický původ. Toto směřování bude pokračovat s přistoupením Bulharska a Rumunska v roce 2007 i s plánovaným zahájením jednání o členství s Chorvatskem a Tureckem.

Zvlášť znepokojivou otázkou je situace Romů. Komise opakovaně zdůraznila těžké podmínky romských komunit v členských státech, kandidátských zemích a přistupujících zemích. Z rozpočtu EU byly poskytnuty značné částky finanční pomoci, včetně více než 100 miliónů EUR, které byly prostřednictvím programu PHARE poskytnuty na projekty zaměřené speciálně na Romy. Romové však nadále zažívají zvlášť tvrdé formy vyloučení a diskriminace ve vzdělávání, zaměstnání, bydlení, zdravotní péči a jiných oblastech. EU musí dále vyvíjet vhodné strategie, jak reagovat na různé potřeby nových migrantů, usazených menšin z řad přistěhovalců a jiných menšinových skupin.

Snahu vnitrostátních orgánů a občanské společnosti prosazovat integraci menšin může pomoci podpořit celá řada stávajících nástrojů politik a finančních nástrojů EU. Úkolem do budoucna bude podporovat spojené úsilí všech příslušných zainteresovaných stran, aby se maximalizoval dopad a účinnost těchto nástrojů.

Právní předpisy ES proti diskriminaci zakazují přímou i nepřímou diskriminaci na základě rasy nebo etnického původu i náboženského vyznání. V kontextu evropské strategie zaměstnanosti jsou členské státy podporovány, aby vyvíjely opatření na podporu integrace menšin na trhu práce v rámci svých národních akčních plánů. Otevřená metoda koordinace EU v oblasti sociálního začlenění se zaměřuje také na chudobu a vyloučení, které zažívají etnické menšiny, migranti a jiné znevýhodněné skupiny. Pro řešení těchto problémů je k dispozici finanční podpora EU prostřednictvím Evropského sociálního fondu, včetně iniciativy Společenství EQUAL.

Aby se podpořil vývoj politik v této oblasti, plánuje Komise zřídit poradní skupinu na vysoké úrovni pro sociální integraci menšin a pro jejich integraci na trhu práce. Tato skupina, která by se měla poprvé sejít počátkem roku 2006, umožní setkání omezeného počtu význačných osobností ze světa politiky, podnikání, občanské společnosti a mezinárodního společenství.

✓ Poradní skupina na vysoké úrovni pro sociální integraci menšin a pro jejich integraci na trhu práce.

3.7. Rozšíření, vztahy se třetími zeměmi a mezinárodní spolupráce

V kontextu rozšíření EU jsou nedílnou součástí tzv. „politických kritérií“ pro členství v EU zásady lidských práv, včetně respektu k menšinám a jejich ochrany. Tyto zásady jsou ústřední součástí předvstupní strategie EU pro přistupující a kandidátské země (Bulharsko, Rumunsko, Turecko a Chorvatsko) i procesu stabilizace a přidružení pro další země západního Balkánu (Albánie, Bosna a Hercegovina, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Srbsko a Černá Hora). Kromě toho musí budoucí členské státy dodržovat legislativní *acquis* EU v oblasti antidiskriminace a rovných příležitostí.

Současné i budoucí předvstupní finanční nástroje[21] budou nadále poskytovat finanční prostředky EU na podporu nediskriminace a rovných příležitostí v zemích, které se připravují na členství v EU. Financování z prostředků EU je také klíčovým nástrojem pro rozvoj potřebné institucionální a správní kapacity pro provádění *acquis* EU.

Obavy týkající se antidiskriminace a lidských práv se odrážejí také v politice sousedství EU a v první vlně akčních plánů, které upravují vztahy s Jordánskem, Moldávií, Marokem, Tuniskem, Ukrajinou, Izraelem a Palestinskou samosprávou. Dohoda z Cotonou mezi EU a 78 africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi (AKT) ze dne 23. června 2000 stanoví povinnost signatářů zajistit dodržování lidských práv, která jsou podstatným prvkem uvedené dohody[22], a odstranit veškeré formy diskriminace založené zejména na původu, pohlaví, rase, jazyce a náboženství[23]. Nediskriminace je předmětem pravidelného politického dialogu mezi EU a jejími partnery ze zemí AKT[24].

Otázky nediskriminace, zejména situace menšin, jsou v dialozích o lidských právech mezi EU a třetími zeměmi i mezinárodními organizacemi často zmiňovány. Finanční podpora EU pro nediskriminaci a rovné příležitosti je k dispozici pro projekty prováděné nevládními a mezinárodními organizacemi v třetích zemích prostřednictvím Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva i prostřednictvím některých programů spolupráce se zeměmi v Asii, Latinské Americe a regionech AKT a MEDA.

EU bude pokračovat ve spolupráci s příslušnými mezinárodními organizacemi, včetně OSN, Rady Evropy a OBSE. Rámec mezinárodních smluv a deklarací, které se zabývají nediskriminací a rovnými příležitostmi, tvoří významný referenční rámec pro probíhající práci v rámci EU i pro vztahy Unie se třetími zeměmi.

Evropská komise hraje aktivní úlohu v podpoře zásady nediskriminace a rovných příležitostí v OSN. Aktivně se podílí na aktivitách, které navazují na konferenci o rovném postavení žen a mužů, která se konala v Pekingu v roce 1995. Komise také přispěla ke Světové konferenci proti rasismu v Durbanu v roce 2001. V současné době se jménem EU účastní jednání o nové Úmluvě OSN o právech zdravotně postižených osob. EU také podporuje snahu Mezinárodní organizace práce o prosazování agendy týkající se důstojných pracovních podmínek, která zahrnuje zásady rovného postavení a nediskriminace.

✓ Podpora nediskriminace a rovných příležitostí pro všechny v kontextu rozšíření a ve vztazích se třetími zeměmi.

✓ Spolupráce s mezinárodními organizacemi s cílem zajistit koherenci, komplementaritu a jasnou dělbu práce.

4. ZÁVĚR

Toto sdělení stanoví do budoucna orientovanou strategii na podporu nediskriminace a rovných příležitostí pro všechny v EU. Sdělení, které se podrobněji zabývá rovností žen a mužů, Komise předloží v roce 2006.

Ústřední součástí této strategie je zajistit účinnou právní ochranu proti diskriminaci v celé EU. Součástí toho je i zajistit, aby všechny členské státy provedly úplnou transpozici právních

---

21 http://europa.eu.int/comm/enlargement/financial_assistance.htm

22 Článek 9 Dohody z Cotonou.

23 Článek 13 Dohody z Cotonou.

24 Článek 8 Dohody z Cotonou.

předpisů ES proti diskriminaci. Vyžaduje to také řadu doplňkových opatření, zejména aby se zajistilo, že si lidé jsou vědomi svých práv a mají přístup ke spravedlnosti.

Kromě právní ochrany práv jednotlivců toto sdělení stanoví strategii pro pozitivní a aktivní podporu nediskriminace a rovných příležitostí pro všechny. Účinné provádění této strategie bude vyžadovat opatření v řadě oblastí a zapojení všech příslušných zainteresovaných stran i široké veřejnosti. Tento nový přístup se projevuje v návrhu, který doprovází toto sdělení, stanovit rok 2007 Evropským rokem rovných příležitostí pro všechny.

Rámcová strategie a různé iniciativy uvedené v tomto sdělení budou neustále monitorovány a hodnoceny příslušnými útvary Komise. Každých šest měsíců se budou konat setkání se zástupci vnitrostátních orgánů, subjektů specializujících se na rovné postavení, organizací občanské společnosti, sociálních partnerů a dalších zainteresovaných stran za účelem seznámení se s jejich názory na pokrok při provádění uvedené strategie. Síť právních odborníků financovaná prostřednictvím akčního programu Společenství pro boj proti diskriminaci bude i nadále sledovat stav transpozice a provádění právních předpisů ES proti diskriminaci. Externí hodnotitelé budou posuzovat relevanci, účinnost a dopad opatření podporovaných prostřednictvím akčního programu Společenství pro boj proti diskriminaci, budoucího programu PROGRESS a Evropského roku rovných příležitostí pro všechny.